

דף יח

דיני מותר האשם – במנחות ד.

כט. מה דינו של המפריש תודה ואבדה והפריש אחרת ומצא הראשונה?

הפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות, איזו מהן שירצה יקריב ולחמה עמה. והשניה תיקרב ללא לחם (אם על תודה יקריבנו – 'יקריב' לרבות. 'יקריבנו' למעט השניה מלחם). וכן הדין כשאבדה ונתכפר באחרת והביא עמה לחם, ואח"כ מצא הראשונה – יביאנה ללא לחם, ונאכלת ליום ולילה (עפ"י מנחות עט-פ; זבחים לו).

וכל זה בתודת חובה, כגון שאמר 'הרי עלי תודה', אבל תודת נדבה, כיון שלא נתחייב בהפרשת האחרת ואעפ"כ הפריש – הרי זה 'מרבה בתודות' וחייב לחם לכל אחת (עפ"י מנחות שם).

ברמב"ם משמע שכששתיהן עומדות – שתיהן חייבות בלחם (וע' קר"א ו"ת מנחות פ).

דפים יח – יט

ל. המפריש נקבה לקרבן שכשר בזכרים בלבד, מה דינה ודין ולדה בקרבנות דלהלן?

א. בעולה.

ב. בקרבן פסח.

ג. באשם.

א. המפריש נקבה לעולה – תרעה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמיה עולה.

וישנה דעת תנאים שאינה צריכה רעה שלא חלה עליה קדושת הגוף. כן אמר רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון (להלן כ), אך כיון שראויה למזבח אינה יוצאת מידי מזבח, הלכך תימכר לצרכי שלמים ובדמיה יביאו עולות (כפי שהוכיחו מדברי רבי יהושע שם). אבל לפי תנא אחר מודה רבי שמעון בזה שצריכה רעה (כמו שביאר רש"י במשנה, שכיון שיש שם עולה בנקבה בקרבן העוף, הלכך חלה עליה קדושת הגוף).

המפריש נקבה לעולה וילדה זכר – ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו עולה. רבי אלעזר אומר: הוא עצמו יקרב עולה.

א. הלכה כחכמים. וכשמביא בדמיו עולה – סומך עליה ונסכיה משלו (רמב"ם תמורה ד,ה).

ב. מדברי ר"ג וגרסה אחת בשיטמ"ק (יש. אות ג) נראה שגם לחכמים מדין תורה ייקרב עולה ורק משום קנס אמרו רועה. אבל התוס' (בקדושין ז: ובזבחים יב.) פרשו טעם חכמים משום שבעלי חיים נידחים, ומשמע שמדין תורה לא ייקרב הולד.

ב. המפריש נקבה לפסחו – תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה פסח. [לדברי רבי שמעון תימכר שלא

במום, שלא נחתה עליה קדושת הגוף (עפ"י גמ' להלן וירושלמי פסחים ט,ז).]

נשתיירה אחר הפסח – תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה שלמים.

א. ישנה גירסה (במשנה פסחים צז – במשניות ובירושלמי ובכמה כת"י) שיפלו דמיה לנדבה, כלומר לקיץ

המזבח (פירוש המשניות לרמב"ם ומאירי שם).

ב. תנא דידן סובר בעלי חיים נידחים ולכך לא תיקרב בעצמה שלמים, אבל למאן דאמר אינם נידחים – היא עצמה תיקרב שלמים. וכן סובר ר"ש (עפ"י פסחים צח. ורש"י ועוד; כריתות כח). ויש סוברים שכאן הכל מודים שאינה קרבה שלמים מפני שדחאה בידים או מפני שזוהי דחיה גמורה, שאין נקבה באה לפסח בשום פנים (עתוס' זבחים יב. ויומא סד: וכן י"א בדעת הרמב"ם – ע' לח"מ ושעה"מ ק"פ ד, ד, ה).

ילדה (קודם הפסח) – הולד ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו פסח. לדברי רבא, רבי אלעזר חולק וסובר הוא עצמו יקרב (לפרש"י ור"ג: יקרב שלמים, וכן הוכיח הגר"א. והתוס' נקטו שקרב פסח. וכן מובא בתוספתא פסחים ס"ט). ולאביי אין ר"א חולק בדבר, שכשם שאמו נתקדשה לדמי פסח כך הולד קדוש לדמי פסח. [ולדעת הסובר אין דיחוי בבעלי חיים – הולד עצמו קרב לפסח. כן אמר רבי שמעון, מובא בכריתות כח.]. נשתיירה לאחר הפסח וילדה – הולד ירעה עד שיסתאב ויביא בדמיו שלמים. רבי אלעזר אומר: הוא עצמו יקרב שלמים.

הלכה כחכמים (רמב"ם תמורה ד, ו).

הקדיש בהמה מעוברת לפסח; לדברי חכמים היא וולדותיה ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהם פסח. רבי אלעזר אומר: הולד עצמו יקרב פסח, שסובר עובר לאו ירך אמו ואם שיירו משוייר, הלכך אין העובר קדוש מכח אמו אלא מצד הקדשת האדם אותו ולכך נתקדש קדושת הגוף אעפ"י שאמו לא נתקדשה אלא לדמיה (כהסבר רבינא, וכן סייע מר זוטרא בריה דרב מרי).

הלכה כחכמים שאין הולד קדוש אלא לדמיו (רמב"ם תמורה ד, ו. ואעפ"י שהרמב"ם פסק 'שיירו משוייר' – ע' לקוטי הלכות).

ג. המפריש נקבה לאשם – תרעה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמיה אשם. ואם כבר נתכפר באשם אחר, יפלו דמיה לנדבה. רבי שמעון אומר: תימכר שלא במום, שכל דבר שאינו ראוי לו לגופו, לא חלה עליו קדושת הגוף, והרי אין נקבה ראויה לאשם בשום פנים.

הלכה כחכמים (רמב"ם פסח"מ ד, טז. וכן יש סתם משנה להלן כז:).

ילדה – ירעה עד שיסתאב, ואינו קרב אשם (גם קודם כפרה) ולא עולה. לדברי רבי יוסי רבי חנינא, אפילו רבי אלעזר מודה בדבר, שלא אמר יקרב בעצמו אלא בולד עולה לפי שיש שם עולה על אמו (בעולת העוף שכשרה נקבה. וי"מ: שקדושה לדמי עולה. ערש"י ותוס'), משא"כ באשם אין שם אשם על אמו. ואולם רבי אבין בר כהנא (כ: סובר שלר"א יקרב הולד בעצמו עולה (אם נתכפר באחר) מפני שראוי להקרבה. הרמב"ם (תמורה ד, ד) כתב שהמפריש נקבה לאשם תרעה היא ובנה עד שיפול בהם מום וימכרו ויביא בדמיהם שניהם אשמו. ואם כבר הקריב אשמו – יפלו דמיהם לנדבה (ומרבנו גרשום (יט רע"א) משמע שיביא בדמי הולד עולה, ושמא דיבר בשהוקרב אשמו).

דפים יט – כ

לא. הקדיש בהמה לקרבן מסוים ואינה ראויה להיקרב בעצמה, האם חלה עליה קדושת הגוף אם לאו?